

Beste leden van de gemeenteraad,

Mijn naam is Jos van der Schot. Ik spreek vanavond tot u als bewoner van de gemeente Renkum, huurder van een Vivarewoning en, vooral, als bezorgde burger. Als voorzitter van de Renkumse Huurders Vereniging heb ik vorig jaar en het jaar ervoor de onderhandelingen gevoerd over de Prestatieafspraken die vanavond op de agenda staan. Kort geleden heb ik mijn bestuursfunctie neergelegd, teleurgesteld door, onder andere, deze onderhandelingen.

“De laatste jaren bekruipt me het groeiende onrustige gevoel, zo niet de overtuiging, dat de wijze waarop de Nederlandse staat functioneert onvoldoende oplossing biedt voor de fundamentele problemen waarvoor we nu staan. [...] Een gevoel dat de verbinding met de toekomst, de maatschappij waarin wij zouden willen leven, niet tot stand komt, terwijl de verbinding met het verleden, de waarden die ons bonden en binden, wordt veronachtzaamd.”

Dit zijn niet mijn woorden, maar de woorden van Herman Tjeenk Willink, de huidige informateur, in het boekje ‘Groter denken, kleiner doen’ uit 1988. Het boek gaat over macht en tegenmacht, over de vervreemding tussen politiek, bestuur, uitvoering en burger en over doorgesloten managementdenken in de openbare dienstverlening.

Toen ik het boekje dit weekend herlas zag ik een perfecte analyse van de totstandkoming van de Prestatieafspraken waar u het vanavond over zult hebben. Een oordeel van het inhoudelijke resultaat laat ik graag aan de gemeenteraad over. Ik zal het hebben over de gevolgde procedure. U kunt deze lezen in de bijlage bij de Prestatieafspraken, na de handtekeningen waar de meeste mensen stoppen met lezen.

Het boekje gaat ook over mijn rol als burger. Van de burger verwacht Tjeenk Willink actieve deelname aan de democratische samenleving, zeker als zij of hij constateert dat er zaken mislopen. Samen met andere burgers namen we daarom de handschoen op. We werden als nieuw bestuur van de RHV van harte verwelkomt door zowel de wethouder als de directeur van Vivare met de belofte dat wij ‘gelijkwaardig partner’ zouden zijn. Als voorzitter onderhandelde ik over de prestatieafspraken van 2020 en 2021 en adviseerde namens de huurders over de Nota Wonen 2019, het Huurbeleid 2020 van Vivare en de huurvaststelling 2020 en 2021.

Dit voelde geen moment als echt ‘gelijkwaardig’. Het is een strijd geweest over komma’s, bijzinnen én het al dan niet opnemen van artikelen. Dit gevoel kreeg woorden in het boekje van Herman Tjeenk Willink: “Macht zonder tegenmacht wordt absoluut. Samenspraak zonder tegenspraak is een monoloog”.

Ik zou dat kunnen verwijten aan Vivare, maar ik kijk liever naar de procedures waarin we gezamenlijk vastzitten, inclusief Vivare. Het fundament van de procedureafspraken – de oude prestatieafspraken en het ‘bod’ van Vivare – blokkeert creativiteit en vernieuwing en

legt de 'macht' voor de toekomst bij uitvoerder Vivare. Onze voorstellen stuiten op weerstand, onbegrip, soms zelfs woede. Het resultaat van zulke onderhandelingen is voorspelbaar: procedure- en managementafspraken, liefst zo geformuleerd dat het niet halen van de afspraken geen consequenties heeft. Het bod moet integraal in de prestatieafspraken komen.

Ik kom toch weer even bij u terug met Herman Tjeenk Willink. Hij rekent de volkshuisvesting en de sociale woningsector tot 'de fundamentele problemen van deze tijd'. De ontwikkelingen zijn turbulent – grote bouwopgave, klimaatmaatregelen, financiering – en kunnen, volgens hem, niet zonder continue politiek-maatschappelijke afwegingen over wat werkelijk nodig is. Deze politiek-maatschappelijke afwegingen zijn in dit proces afwezig. Bij die afwegingen spelen bovendien verschillende belangen – het maatschappelijke belang, vertegenwoordigd door de gemeente, het bedrijfsbelang, vertegenwoordigd door Vivare, en het individuele belang van de huurders, vertegenwoordigd door de RHV. Het is een kunst deze belangen alle tot hun recht te laten komen.

Ik daag u uit om de procedure van de prestatieafspraken te herijken. Begin vooral niet met concrete voorstellen van welke partij dan ook. Start met een gesprek over de verschillende belangen gericht op de actieve erkenning van elkaars belangen. Hierop kan een set concrete en afrekenbare afspraken gebouwd worden die dienstbaar is aan alle belangen. Deze brede-belangen-benadering is in een groot aantal complexe vraagstukken beproefd. Ik ben gaarne bereid om bij deze nieuwe benadering te helpen.

Dank voor uw aandacht en veel wijsheid met de vergadering.